

2η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: α 26-108

Πρώτο συμβούλιο των θεών στον Όλυμπο.

Προσέχω :

1. Το παράδειγμα -πάθημα που χρησιμοποιεί ο Δίας στον λόγο του:

Υπάρχουν αντιστοιχίες –ομοιότητες ανάμεσα στην οικογένεια του Αίγισθου και της οικογένειας του Οδυσσέα(με βάση την τύχη των μελών της πρώτης οικογένειας):

Αγαμέμνονας = □ Οδυσσέας, Κλυταιμνήστρα = Πηνελόπη, Αίγισθος = μνηστήρες, Ορέστης = Τηλέμαχος.

Επομένως, μήπως κινδυνεύσει και ο Οδυσσέας κατά την επιστροφή του; Γιατί και οι μνηστήρες πολιορκούν την Πηνελόπη και ο Τηλέμαχος δεν έχει ακόμα αναλάβει δράση.

2. Τη διαδικασία της απόφασης των θεών για τον νόστο του Οδυσσέα. Ο Όμηρος μας προετοιμάζει γι' αυτήν σταδιακά:

α• Απομακρύνει σκόπιμα τον Ποσειδώνα, για να μη δημιουργήσει πρόβλημα στο συμβούλιο των θεών, όπου θα ληφθούν σημαντικές αποφάσεις υπέρ του (μισητού του) Οδυσσέα.

β• Σκόπιμα, επίσης, βάζει τον Δία να θυμηθεί το πάθημα του Αίγισθου, να το αναλύει και το δικαιολογεί.

γ• Με το πάθημα αυτό έρχεται να συμφωνήσει η Αθηνά (και με τον αναθεματισμό που ακολουθεί μας προϊδεάζει για τον θάνατο των μνηστήρων). Εκμεταλλεύεται αμέσως την ευκαιρία για να αναφέρει την περίπτωση του Οδυσσέα και να δώσει λύση στο πρόβλημα του.

Μέσα από το λόγο της αντλούμε περισσότερες πληροφορίες και για την Καλυψώ αλλά και για τον ήρωα τονίζοντας ιδιαίτερα την αγάπη του Οδυσσέα για την πατρίδα ενώ συναντούμε και ένα νέο γνώρισμά του (την ευσέβεια).

Με τον λόγο της η θεά προσπαθεί να κερδίσει την εύνοια του Δία για τον Οδυσσέα ελέγχοντας τον για αδιαφορία ή και εχθρότητα προς το πρόσωπό του ενώ η επιμονή της στο πρόσωπο της Καλυψώς και του πατέρα της του Άτλαντα, (εχθρό του Δία κατά την Τιτανομαχία) έχει τον ίδιο στόχο.

δ .Ο Δίας στη συνέχεια θα εξηγήσει γιατί ο Ποσειδώνας μισεί τον Οδυσσέα και προτείνει να σκεφτούν το θέμα της επιστροφής του στην πατρίδα, γιατί μόνος ο κοσμοσειστής Ποσειδώνας δεν μπορεί να εναντιώνεται στη θέληση των άλλων θεών.

ε. Έτσι η Αθηνά παρουσιάζει αμέσως το διπλό σχέδιό της για τον νόστο του Οδυσσέα.

3. Τη βασική ηθική αρχή της ευθύνης του ανθρώπου για τις πράξεις του.

Οι θνητοί «από δικό τους φταίξιμο πάσχουν και βασανίζονται». Θυμόμαστε και στο προοίμιο

τους στίχους α 9-11 «χάθηκαν απ' τα δικά τους τα μεγάλα σφάλματα» που αναφέρονται στην τύχη των συντρόφων του Οδυσσέα.

Μέσα από τον λόγο του Δία και το παράδειγμα του Αίγισθου το θέμα της ευθύνης του ανθρώπου για τις πράξεις του μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: οι θεοί προειδοποιούν τους θνητούς (με διάφορους τρόπους) για επικείμενη συμφορά λόγω ατασθαλιών· αν δεν συμμορφωθούν, ευθύνονται για τις πράξεις τους και τιμωρούνται γι' αυτές.
(θεϊκή) προειδοποίηση – μη συμμόρφωση -τιμωρία.

4. Τον θρησκευτικό ανθρωπομορφισμό Οι θεοί σύμφωνα με την αντίληψη των ανθρώπων :

- ταξιδεύουν και επισκέπτονται ανθρώπους, δέχονται προσφορές και ανταποδίδουν·
- συνεδριάζουν και αποφασίζουν, αυτό όμως που προτείνει ο πατέρας/αρχηγός·
- έχουν συναισθήματα: θλίβονται, οργίζονται και εκδικούνται, ερωτεύονται κτλ.·
- εκτιμούν αξίες/αρετές, όπως η φιλοπατρία, η σύνεση κ.ά, ενώ καταδικάζουν το έγκλημα, την αδικία κ.τ.ό.·
- οι σχέσεις τους με τους ανθρώπους νοούνται ανταποδοτικές, όπως και οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων της ομηρικής, τουλάχιστον, εποχής
Όλα τα ανθρώπινα γνωρίσματα, τα συναντάμε στους θεούς εξωραϊσμένα, λαμπρότερα, μεγαλύτερα.

5. Την προοικονομία

ο ποιητής με διάφορους τρόπους ενημερώνει τον ακροατή για τα επόμενα άλλοτε προγραμματίζοντας ρητά τη δράση (όπως με το διπλό σχέδιο της Αθηνάς), άλλοτε προειδοποιώντας τον **ακροατή** για την εξέλιξη του μύθου (όπως με τις προσημάνσεις της Μούσας, στο α 20-2, και του Δία, στο 89-90, για την τύχη του Οδυσσέα) ή προϊδεάζοντάς τον για επεισόδια που θα ακολουθήσουν (όπως για την τιμωρία των μνηστήρων)

6. Τις δύο βασικές αφηγηματικές τεχνικές του έπους: την **τριτοπρόσωπη/αντικειμενική** και την **πρωτοπρόσωπη/διαλογική/δραματική**.
Η τριτοπρόσωπη αφήγηση παρουσιάζει τα γεγονότα λίγο πολύ άτονα, ενώ η πρωτοπρόσωπη με τον ευθύ/τον άμεσο λόγο ζωντανεύει τα πρόσωπα και δραματοποιεί την αφήγηση.

7. Το ομηρικό επίθετο

χαρακτηριστικά επίθετα:

τον άντρα τον πολύτροπο
τον φημισμένο Αίγισθο
νησί
γενναίος/δύσμοιρος/καρτερικός Οδυσσέας
νεράιδα
την απαράβατη εντολή

πηγή : βιβλίο εκπαιδευτικού

περιγραφικά επίθετα:

στις θολωτές σπηλιές
περίβρεχτο/κατάφυτο

την καλλιπλόκαμη

κέρατα στριφτά